

Korygowanie wymowy głoski syczącej „dz”

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Przy wymawianiu głosek szeregu syczącego – s, z, c, dz – usta są rozciągnięte jak do delikatnego uśmiechu, język tworzy rynienkę (czubek maksymalnie zbliża się do dolnych zębów, a boki lekko unoszą się do górnych zębów i dziąseł), zęby są zbliżone.

I. Ćwiczenia narządów mowy:

- rozszerzanie warg w uśmiechu,
- naprzemiennie uśmiech z pokazywaniem zębów a następnie z zasłanianiem ich wargami,
- opieranie czubka języka o dolne zęby i wypychanie go,
- liczenie dolnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie,
- oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów,
- energiczne wyrzucanie czubka języka zza dolnych zębów.

II. Przygotowanie do wywołania głoski:

- „*Ryjki i uśmiechy*” – naprzemiennie wypowiadanie samogłosek [u] (mocno ściągamy wargi) oraz [i] (szeroko rozciągamy usta). I tak coraz szybciej: u-i-u-i-u-i-u-i...
- wybrzmiewanie [e] przy równoczesnym dotykaniu czubkiem języka wewnętrznej powierzchni dolnych zębów i szybkie zbliżanie do siebie zębów;
- jeśli dziecko wymawia prawidłowo [z], należy skracać artykulację tej głoski;
- coraz szybsze wypowiadanie połączenia [d-z] – [dz, dz, dz].

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz „dz” (przykładowa lista słów: dzik, dżem, dzwon, dzban, dzień, działo, dżuma, dzwonnik, dzbanuszek, dżudo, dziadek, dziupla, dżokej, dzwonnica)

III. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

dza, dzo, dzu, dze, dzy

adza, odzo, udzu, edze, ydzy

- wyrazy:

dzwon, dzban, dzwonek, dzbanek, dzwonnik, dzwonnica, dzbaneczniki

nędza, pędzel, koledzy, miedza, pieniądze, władza, wiedza, rodzynki, kukurydza

- związki:

dzwon na dzwonnicy, pędzel w dzbanie, urodzaj na kukurydzę, koledzy błędzą, pieniądze dzwonnika, dzbanek rodzynek, sadzonki kukurydzy, dzwonek dzwoni

- zdania:

Koledzy odwiedzają dzwonnika.

Za miedzą wsadzono sadzonki kukurydzy.

Zwiedzamy twierdzę i dzwonnice.

Po drodze pędzą koledzy.

Dzwonnik dzwoni dzwonem na dzwonnicy.

Między dzbanami posadzono dzwonnika.

Koledzy błędzą nad sadzawką.

IV. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

V. Ćwiczenia utrwalające:

1. Podziel wyrazy na grupy wg liczby sylab, ułóż z nimi zdania.

sadzonki	pędzel	koledzy	rydze
dzwonnik	między	rdza	wiedza
nędza	dzwon	pieniądze	urodzaj
dzban	sadzawka	miedza	dzwonnica
jedzenie	przędza	sadze	władza

2. Utwórz zdrobienia do podanych wyrazów:

dzwon -

nędza –

rodzynki -

pędzel –

jedzenie -

jędza –

władza -

urodzaj –

dzwonnica -

dzban –

3. Utwórz liczbę mnogą do podanych rzeczowników:

dzwonnik -	dzwon –
rdza -	dzban –
pędzel -	władza –
nędza -	kukurydza –
urodzaj -	sadzonka –

4. Ułóż zdania z rozsypanek wyrazowych:

wędzoną	jedzą	Koledzy	bryndzę	dzwonnika
sadzonek	Za miedzą	dzwońce	koło	siedzą
pędzel	stoi	na podłodze		W dzbanie
zwiedza	Dzwonnik	Radzyminie	twierdzę	w
dzwoni	dzwonnicy	zardzewiały	Na	dzwon
był	urodzaj	W	Radzynie	na kukurydzę

5. Wpisz odpowiednio do tabelki, ułóż zdania z wyrazami:

miedza, błędę, koledzy, sadzawka, sadzą, sadza, władza, pędzą, dzwon, dzwonnik, jedzą, jedzenie, urodzaj, jędza, wygładza, dzban, rodzynki, rodzaj

RZECZOWNIK	CZASOWNIK

6. Znajdź rymy, ułóż zdania z wyrazami:

koledzy

jedzą

wiedza

błądzą

siedzą

sadza

jedzenie

miedza

pieniądze

szpiedzy

władza

powiedzenie

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

